

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Sugestivní a kapciózní otázky při výslechu v trestním řízení

Tento článek se zabývá sugestivními a kapciózními otázkami, jejichž pokládání je svědkům a osobám, vůči kterým se trestní řízení vede, zakázané. Orgány činné v trestním řízení jsou často motivovány snahou provést daný úkol co nejrychleji, a tak budou mít vždy tendenci hledat cesty, jak proces urychlit. Někdy se však tento postup může dostat za hranu zákona. V praxi se za takovou hranu nejčastěji dostává výslech za použití sugestivních a kapciózních otázek. Bohužel díky medializaci zahraničních seriálů s kriminální tematikou je často i laická veřejnost přesvědčena o tom, že takové otázky jsou přípustné.

Co jsou sugestivní a kapciózní otázky?

Kapciózní otázky jsou ty, které předstírají nepravdivou či klamavou skutečnost, nebo vycházejí z domněnky, kterou dotazovaná osoba doposud nepotvrdila. Příkladem takové otázky je „Napadl jste prvně ženu nebo muže?“ za situace, kdy ještě dotazovaná osoba vůbec nepotvrdila, že by kohokoliv napadla.

Naopak sugestivní otázky obsahují informace či okolnosti, které by měly být zjištěny až na základě výpovědi vyslychaného, čímž mu nepřímou naznačují, jak odpovědět. Příkladem takové otázky je: „Měl pachatel v ruce modrý nůž?“, a to místo otázky „Měl pachatel v ruce zbraň?“.

Právní úprava

§ 101 odst. 3 TŘ stanoví: *„Svědkoví nesmějí být kladeny otázky, v nichž by byly obsaženy klamavé a nepravdivé okolnosti nebo okolnosti, které se mají zjistit teprve z jeho výpovědi.“*

§ 92 odst. 4 TŘ stanoví: *„Obviněnému mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo k odstranění neúplnosti, nejasnosti a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností; nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.“*

Z výše uvedeného je zřejmé, že použití sugestivních a kapciózních otázek je v trestním řízení při výslechu svědka nebo obviněného zakázáno.

Důsledky porušení zákazu sugestivních nebo kapciózních otázek

Odborný komentář k § 89 TŘ (dokazování) stanoví: *„Jako důkazy nemohou být použity v trestním řízení poznatky získané sice procesním dokazováním, pokud ale při vyhledávání, opatřování nebo provádění důkazů došlo k porušení právního předpisu, které mělo povahu podstatné vady řízení [viz komentář k § 258 odst. 1 písm. a)]. Touto vadou by bylo zatíženo především získání důkazu nezákonným donucením nebo hrozbou takového donucení (viz níže komentář k § 89 odst. 3), které trestní řád výslovně vylučuje. Jinak ovšem trestní řád neobsahuje žádnou kategorizaci možných vad provedených důkazů ani se nezmiňuje o jejich účinku, tj. nejsou zde výslovně uvedeny tzv. vylučující klauzule (viz výše v komentáři pod bodem 23). Proto nepoužitelnost důkazů (důkazních prostředků) pro další podstatné vady, jimiž jsou zatíženy, lze dovozovat jen výkladem, a to v každém konkrétním případě zvlášť. **Lze uvést zejména následující příklady podstatných vad: - získání výpovědi***

obviněného nebo svědka s využitím kapciózních a sugestivních.“[1]

Uvedené potvrzuje již postarší judikát Nejvyššího soudu: „Výslech svědka (§ 101 a násl. tr. ř.) nelze provést takovým způsobem, že orgán činný v trestním řízení dá svědkovi přečíst protokol o výpovědi jiného svědka a vyslýchaný svědek prohlásí potom do protokolu, že "tato výpověď" má být považována za jeho vlastní výpověď". Takové prohlášení nelze považovat za důkaz výslechem svědka a nelze k němu při rozhodování přihlížet.“[2]

Pokud tedy bude výslech obsahovat kapciózní nebo sugestivní otázky, měl by být procesně nepoužitelný.

Někdy to však jinak nejde

V praxi je však problematická skutečnost, že ptát se výhradně nesugestivním nebo nekapciózním způsobem by bylo zcela úmorné, ne-li vyloučené. Příkladem této problematiky je, pokud se pachatel ve své výpovědi vyhýbá určité události a zásadně ji nezmiňuje, ale zároveň ji i nevylučuje. Např. pokud policejní orgán chce zjistit, zda podezřelý navštívil určitý klub – povětšinou začne s otázkou, kde se v daných dnech podezřelý pohyboval. Podezřelý však může odpovědět, že většinu času byl doma. Na otázku, kde ještě byl, odpoví např. v obchodě. Po dvaceti takových otázkách je zřejmě pochopitelné, že policejní orgán je oprávněn, byť mírně sugestivním způsobem, se podezřelého zeptat, zda byl v určitém klubu.

Praktická nutnost položit sugestivní otázku často vyvstává na straně obhajoby. Příkladem může být nutnost formulovat otázku, zda se událost nemohla stát jinak. Např. „Je možné, že jste neslyšel střelbu, ale něco jiného, např. zvuk pyrotechniky?“ Byť lze formulovat otázku méně sugestivním způsobem „Jste si jistý, že jste slyšel střelbu?“, vyslýchána osoba může odpovědět „Ano, jsem si jistý, neboť jsem slyšel velmi hlasitý třaskavý zvuk“, a zároveň si neuvědomit, že takový zvuk může vydat i zábavní pyrotechnika.

Z praxe autora článků plyne, že výše uvedené sugestivní otázky jsou běžné i ve fázi soudního řízení – a pokud je z okolností zřejmé, že zeptat se jinak by bylo extrémně nepraktické – jsou takové otázky i připouštěny nebo dokonce přímo kladeny ze strany soudu.

Bohužel výše uvedená problematika vede k tomu, že u výslechů, zejména těch policejních, zaznívají sugestivní a kapciózní otázky i takové povahy, které by nikdy neměly být přípustné.

Závěr

Závěrem lze shrnout, že ačkoliv jsou sugestivní a kapciózní otázky v trestním řízení zákonem zakázány, praxe ukazuje určitou nevyhnutelnost jejich použití v některých situacích. Klíčové je rozlišovat mezi přípustnými případy, kdy jsou tyto otázky praktickou nutností pro efektivní vedení výslechu, a nepřípustnými případy, kdy mohou vést k nepoužitelnosti důkazů. Zvláště u policejních výslechů je třeba dbát zvýšené opatrnosti, aby nedocházelo k nadužívání těchto otázek způsobem, který by mohl ohrozit zákonnost a použitelnost získaných výpovědí v trestním řízení.

Mgr. Tomáš Kubíček,
advokát

[Mgr. Tomáš Kubíček, advokát](#)

Tel.: +420 736 282 613

Email: kubicek@advokatkubicek.cz

[1] (viz komentář pod body 23 a 24 k § 89 odst. 2). (PÚRY, František. § 92 [Postup při výslechu]. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1420.)

[2] Nejvyšší soud České socialistické republiky z 16. 11. 1976, sp. zn. 4 Tz 23/76

Další články:

- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)